

СПЕЦИАЛНОСТ СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА ПО ПСИХОСОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

Образователно-квалификационна степен: магистър

Професионална квалификация: магистър по психосоциална рехабилитация

Срок на обучение: 1 година (2 семестъра)

Форма на обучение: задачна

Условия за прием: завършена образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ или „магистър“ в професионално направление 3.4. Социални дейности и ОКС „бакалавър“ или „магистър“ в професионално направление 3.2. Психология, със среден успех от дипломата за завършено висше образование не по-нисък от „добър“.

Език на преподаване: български и английски

Професионално направление 3.4. Социални дейности в Югозападния университет „Неофит Рилски“ е акредитирано от Националната агенция за оценяване и акредитация, в съответствие с чл. 77 (1) и (2) от Закона за Висшето образование на 16.07.2018 г. и на основание обща оценка 9,26 (девет двадесет и шест и шест години).

Програмата разширява и задълбочава фундаменталната, широкопрофилната и специализираната подготовка по социални дейности, придобита в бакалавърската степен. Завършилите програмата ще имат широка интердисциплинарна подготовка, съчетаваща знания, умения и компетенции в областта на психосоциалната рехабилитация с индивиди, групи и общности в съответствие със съвременните тенденции в това направление в европейски и глобален мащаб. По-специално обучението по тази магистърска програма има за цел да подготви висококвалифицирани специалисти за психично-здравните служби чрез осигуряване на знания и умения за работа с хора с тежка психична болест и техните семейства, предлагайки многообразие от терапевтични подходи за възстановяване на изгубени социални умения и овладяване на умения за независим живот.

Области на професионална реализация:

В процеса на своето обучение и научно-изследователска дейност магистърът по психосоциална рехабилитация е подготвен да работи като:

- ✓ ръководен служител;
- ✓ административен служител;
- ✓ аналитичен специалист по социални дейности;
- ✓ преподавател, изследовател, научен работник и др.;
- ✓ във всички структури на социалната система, предоставящи помощи и услуги;
- ✓ във всички системи, в които има регламентирана длъжност, изискваща осъществяването на психосоциална рехабилитация (психично-здравни служби в общността, дневни центрове, защитени жилища, НОИ, НЗК, здравеопазване, съдебна и др.).

Успешно завършилите ОКС „Магистър“ по психосоциална рехабилитация могат да продължат обучението си у нас и в чужбина в програми за придобиване на ОКС „Магистър“ по други специалности и в програми за придобиване на ОНС „Доктор“.

1. За да получат образователната степен „Магистър“ по психосоциална рехабилитация, завършилите трябва да демонстрират знания за:

- 1.1. Теории, концепции, принципи и закономерности в областта на социалните дейности.
- 1.2. Характеристиките и доказателствата за ефективност на психосоциалната рехабилитация с индивиди с тежка психична болест и техните семейства.

1.3. Законодателството и нормативната уредба и тяхното приложение в практиката на психично-здравните служби в държавния, неправителствения и частния сектор.

1.4. Принципите на равните възможности и недискриминация в законодателството и политиката.

1.5. Ролята и приложението на съвременните информационни и комуникационни технологии в планирането, изпълнението, мониторинга и управлението на социалните дейности.

1.6. Значението на критичното мислене и саморефлексията при определянето на плановете за лично образователно и квалификационно усъвършенстване.

2. Завършилите образователната степен „Магистър” по психо-социална рехабилитация следва да притежават умения за:

2.1. Използване на резултатите от научни изследвания в практиката, провеждане на количествени и качествени изследвания, използване на иновативни методи и техники на работа.

2.2. Анализиране, формулиране и застъпничество в областта на законодателството и нормативната уредба, имащи отношение към психосоциалната рехабилитация.

2.3. Анализ и отчитане на въздействието на неравенството, дискриминацията и социалното изключване в работата с индивиди с тежка психична болест и техните семейства.

2.4. Представяне, планиране, организиране и координиране на психично-здравни услуги в областта на психосоциалната рехабилитация.

2.5. Организиране и ръководене на мултидисциплинарни екипи.

2.6. Използване на информационните и комуникационните технологии за професионална комуникация, съхранение и обработка на данни, извлечане и търсене на информация, провеждане на проучвания, анализ и интерпретиране на данни в статистически контекст, управление на ресурсите.

2.7. Критично отношение към собственото поведение и практика, идентифициране на необходимостта от промяна на поведението в резултат на натрупване на опит; и поемане на отговорност за по-нататъшно и продължаващо придобиване на знания и умения.

2.8. Умения за работа в екип и организационни умения.

2.9. Спазване на етичните и професионалните стандарти.

3. При успешно завършване на образователната степен „Магистър” по психосоциална рехабилитация квалифицираните специалисти трябва да покажат компетенции за:

3.1. Прилагане на теоретично-обосновани подходи и методи на работа в социалната практика, критична оценка на резултатите от научните изследвания и литературата и критичен анализ и преглед на доказателствената база за ефективна практика.

3.2. Проактивност в развитието на законодателството, политиките и практиката в областта на социалните дейности и по-специално в областта на психосоциалната рехабилитация.

3.3. Идентифициране, критично осмисляне, разработване и прилагане на ефективни стратегии за справяне с въпроси, свързани с човешките права и социалната справедливост.

3.4. Управление и контрол върху собствената работа в контекста на политиките и променящите се изисквания на организацията и средата.

3.5. Комуникация в устен, писмен и електронен формат с индивиди, семейства, групи, общности и организации.

СТРУКТУРА НА УЧЕБЕН ПЛАН

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА ПО ПСИХОСОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
Основи на психосоциалната реабилитация	4	Работа със семейства в практиката на психично-здравните грижи	3
Организация на психично-здравните служби	3	Лидерство в психично-здравните служби в общността	3
Терапевтично поведение	4	Домашна грижа в психиатрията	2
Формулировка по случай	4	Управление на психично-здравните служби в общността	3
Координиране на случай	4	Мултидисциплинарни екипи	2
Психично-здравна политика	3	Избираема дисциплина от втора група	2
Избираема дисциплина от първа група	3	Дипломиране: Държавен теоретичен изпит (писмен) или Защита на дипломна работа	15
Практика	5		
	Общо 30		Общо 30
Избираеми дисциплини от първа група		Избираеми дисциплини от втора група	
Комуникация и комуникативен тренинг	3	Информационни аспекти на социалните дейности	2
Посредничество в разрешаване на конфликти	3	Психологични защити и невербална комуникация	2
Връзки с обществеността	3	Трудова и социална реабилитация	2
Репродуктивно поведение и демографска политика	3	Социални дейности в екстремални условия	2
Комуникативни нарушения	3	Вероизповедания и секти	2

ОБЩ КРЕДИТ ЗА МАГИСТЪРСКАТА ПРОГРАМА: 60 КРЕДИТА

АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

I. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ДИСЦИПЛИНИ

ОСНОВИ НА ПСИХОСОЦИАЛНАТА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

ECTS кредити: 4.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Виктория Сотирова

E-mail: viktoria_sotirova@swu.bg

Анотация:

Задачата на обучението по “Основи на психосоциалната рехабилитация” е да бъдат представени и усвоени от студентите базисни познания в тази област.

В процеса на лекционния курс студентите ще се запознаят с предмета на психосоциалната рехабилитация – интрадисциплинарен, включващ познания по медицина, социално подпомагане, педагогика, социология, право, икономика и др.

Познанията в областта на психосоциалната рехабилитация са необходими за студентите поради съществените особености на бъдещата им работа с пациенти (клиенти), възрастни хора със социални проблеми, както и с придвижаващи ги други соматични нарушения.

Обучението по психосоциална рехабилитация цели студентите да усвоят система от знания и умения по дисциплината. Задачите са да се получи представа за многообразието от проблеми, форми и методи за работа в тази сфера.

Съдържание на учебната дисциплина:

Въведение в дисциплината. Основни понятия и дефиниции. Същност и значение на психосоциалната рехабилитация. Видове рехабилитация. Комплексна и психосоциална рехабилитация. Контингент на психосоциалната рехабилитация. Принципи на психосоциалната рехабилитация. Цел и задачи на психосоциалната рехабилитация. Място и роля на социалния работник в организацията на психосоциалната рехабилитация. Основни нормативни документи за работа в психосоциалната рехабилитация. Екипност при провеждането на психосоциална рехабилитация. Психосоциална рехабилитация и трудоустройство. Модел за провеждане на комплексна рехабилитация за работа с лица с физически увреждания. Грижата на държавата и обществото за развитието на психосоциалната рехабилитация. Неправителствените организации като партньори в психосоциалната рехабилитация. Организация на психосоциалната рехабилитация в развитите страни и световни организации по рехабилитация.

Технология на обучението и оценяване:

В лекциите и семинарните упражнения ще се използва комплексен, общосистемен подход, с анализиране на общото и частното в психосоциалната рехабилитация. У студентите ще се изгражда критично отношение към разработването и реализирането на анализи и прогнози. Лекционният курс се провежда, съчетавайки традиционно утвърдения класически начин на преподаване с използване на аналитичния метод и метода на наблюдение, беседа и интерактивни методи на работа (индивидуална и групова работа, контент анализ, каросел, изработка на постери и колажи и др.).

Семинарните упражнения се провеждат в учебни зали при използване на автентични документи, материали и др. и осигурени за целта бази (Дневен център за психосоциална рехабилитация, Защитено жилище) като за всяка тема предварително се посочва базата или материалите. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции и семинарни упражнения. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

Текущият контрол се осъществява чрез оценяване на разработени самостоятелни писмени работи, разработване на самостоятелни казуси и ролеви игри.

Оценяването на постигнатите резултати е съобразено с изискванията на Наредба № 21 на МОН от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПСИХИЧНО-ЗДРАВНИТЕ СЛУЖБИ В ОБЩНОСТТА

ECTS кредити: 3. 0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: гл. ас. д-р Силвия Митева

E-mail: simil@swu.bg

Анотация:

Курсът по “Организация на психично-здравните служби в общността” е необходима част от обучението на студентите, обучавани в магистърска програма по психосоциална рехабилитация. Чрез нея се получават знания за подхода при планирането на услуги, базиращ се на функциите на службите.

Вниманието на студентите магистри от специалност „Психосоциална рехабилитация“ ще бъде насочено предимно към изясняване на идеята за различните аспекти на проблемите на психично-здравните служби в общността, видовете социални услуги в общността, структура и методология на работата в психично-здравните служби в общността. Учебната дисциплина се основава на познания, получени при обучението по психиатрия, психопатология, психология и др. дисциплини от бакалавърската програма.

Целта на обучението е да запознае студентите в ценностите, идеологията и политиката на психиатрията в общността. Псichiатрията в общността се разглежда като практика, която поставя в основата на вниманието си индивида, неговия потенциал за развитие на потребности. Курсът показва как тази задача се решава на ниво местна служба, местна и централна политика, организацията на психиатричната помощ в общността, развитие на психосоциалната рехабилитация.

Задачите на курса са:

- да владеят нови гледни точки към различните аспекти на проблемите на психично здравните служби в общността, видовете социални услуги в общността, структура и методология на работата в психично здравните служби в общността;
- да прилагат тези гледни точки в конкретните случаи на работа с тези проблеми;
- да могат да оценяват и сами да създават стратегии за включване в дейността на психично здравните служби в общността;
- да усвоят идеята за мултидисциплинарния екип като задължителна част от психиатричната помощ в общността, с цел избягване на тесния медицински подход;

- да се предоставят знания за оптимизиране на процедурите за насочване към специалист чрез установяване на ясни правила и изисквания за предоставяне на информация и в двете посоки;
- да се акцентира върху ролята на семейството като основна част от психо-рехабилитационния процес;
- да се асимилира факта, че при психосоциалната рехабилитация клиентът трябва да се приема като субект, а болестта като обект.

Съдържание на учебната дисциплина:

Психиатрия в общността. Основни принципи на психиатричната помощ в общността. Сравнение на психиатрията в общността с досега съществуващата система по болнична и диспансерна психиатрия. Проучване опита на други страни в развитието на психосоциалната рехабилитация. Осигуряване на сътрудничество на основните институции в общността. Управление на риска. Планиране на интервенциите при криза. Компетентности на персонала в психично-здравните служби в общността. Изисквания към обучението на персонала. Организация на работата в психично-здравните служби в общността. Методи на планиране. Оценка на локалните нужди. Оценка на ефективността на службите. Одит. Планиране.

Технология на обучението и оценяване:

В лекционния курс се използва комплексен, общосистемен подход, с анализиране на общото и частното в психосоциалната рехабилитация, на неговите позитивни и негативни характеристики. У студентите се изгражда критично отношение към организацията на психично-здравните услуги в общността. Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин с използването на интерактивни методи на преподаване, включващи различни аудио-визуални средства, видеоматериали. В процеса на обучение студентите получават текуща оценка от представени теоретични разработки и курсови работи под формата на мултимедийни презентации, както и разработени помощни материали за определен потребител от социална услуга.

Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекциите. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

Критериите, съобразно които се оценяват зададените въпроси са: точност, яснота и прецизност при представяне на научната информация.

ТЕРАПЕВТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

ECTS кредити: 4.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра: „Логопедия“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Екатерина Митова, д.м.

E-mail: ekaterina@swu.bg

Анотация:

Курсът по „Терапевтична поведение“ е както общеобразователен, така и основен за обучението на студентите по специалността „Психосоциална рехабилитация“.

Уебната дисциплина по терапевтично поведение е необходима част от подготовката на студентите от тази специалност, защото чрез нея се получават знания за същността на терапевтичната среда, терапевтичното поведение и свързаните с него терапевтични отношения, в една нова за страната ни социална услуга в общността, каквато е психосоциалната рехабилитация. Терапевтично поведение има пряка и косвена връзка с

психосоциалната рехабилитация, психично-здравни услуги в общността и с останалите социални и медицински дисциплини.

Вниманието на студентите магистри от специалност „Психосоциална рехабилитация“ ще бъде насочено предимно към изясняване на идеята за изграждане на терапевтичната общност, като основа на добрият рехабилитационен процес при лица с тежка психична болест.

Целта на курса е студентите да усвоят концептуално и практическото значение на отношението професионалист-клиент в развитието на терапевтичния процес.

За постигане на тази цел курсът включва набор от знания за терапевтичната ситуация, за смисъла на разпределението на ролите в нея, за разпределението на отговорностите между професионалиста и клиента и за основни принципи на структуриране на отношенията в терапевтичната ситуация, които да осигурят постигане на терапевтичните цели. За усвояване на уменията за създаване, развитие и използване на терапевтичните отношения, курсът включва задачи, в които студентите упражняват наученото в теоретичната част.

Съдържание на учебната дисциплина:

Терапевтичното отношения като социално отношение. Терапевтична ситуация: определение, същност. Първоначалната заявка като повод за изграждане на терапевтично отношение: приемане, изясняване и преформулиране. Използване на терапевтичната рамка за изграждане на терапевтични отношения: закъснения, отсъствия, нерегламентирани контакти с професионалиста. Разпознаване на тревожност в терапевтичното интервю: работа с тревожността и изграждане на доверие. Липсата на развитие в хода на терапевтичната връзка. Разпознаване и работа със защитите и съпротивите на клиента. Провалите в рехабилитационния план като повод за развитие. Насърчаване на автономност: нерегламентирани контакти с близки на клиентите. Работата в екип. Създаване на терапевтична ситуация с недоброволен клиент. Използване на процедурата за недоброволно лечение. Роля на насочването и насочващия професионалист в изграждането на терапевтични отношения. Работната и организационна среда като елемент в изграждането на терапевтичните отношения. Нормативна база и терапевтични отношения.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите се провеждат по класическия начин като студентите се запознават последователно с предвидения материал. Предвижда се прилагането на интерактивни методи на обучение, като се застъпват предимно **дискусионните методи – беседа, дискусия, обсъждане и ситуациянните методи** – метод на **конкретните ситуации**, решаване на **казуси, симулация** на реални проблеми и вземане на конкретни решения. Лекциите са богато илюстрирани с графичен материал, който се представя с видео проектор. Онагледяването на излагания материал, дава възможност студентите да получават визуална и тактилна информация за методите и средствата за анализ и контрол на замърсяването на работната среда.

Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

Критериите, съобразно които се оценяват зададените въпроси са: точност, яснота и прецизност при представяне на научната информация.

ФОРМУЛИРОВКА ПО СЛУЧАЙ

ECTS кредити: 4.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Логопедия“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектори: доц. д-р Екатерина Митова, д.м., гл. ас. д-р Силвия Митова

E-mail: ekaterina@swu.bg; simil@swu.bg

Анотация:

Курсът по “Формулировка по случай” е необходима част от обучението на студентите, обучавани в магистърска програма по психосоциална рехабилитация. Формулирането на случай е основно клинично умение на професионалистите, които работят в областта на психичното здраве.

Целта на курса е студентите да придобият умения за изграждане на формулировка по случай и ползване на формулировката като инструмент за въвличане на клиента, постигане на терапевтичен договор и планиране на терапията. Специално внимание се обръща на оползотворяването на формулировката с цел постигане на цялостен подход към клиента с психична болест и продължаваща във времето оценка на интервенциите. Курсът интегрира основни концепции от психодинамичните теории в търсене на смисъла за начините, по които протича заболяването. Това улеснява професионалистите в процеса на създаване, поддържане и използване на терапевтичните отношения за постигане на целите на терапията.

Съдържание на учебната дисциплина:

Психиатрични формулировки по случай; Психодинамични формулировки; Биологични формулировки; Поведенчески формулировки; Биopsихосоциални формулировки; Сближаване на възгледите при формулирането на случай; Писане на психиатрични формулировки по случай.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин с използването на различни аудио-визуални средства, видеоматериали. Семинарните упражнения се провеждат в осигурени за целта бази (дневен център за психо-социална рехабилитация, защищено жилище), или при използване на автентични документи, материали и др. за всяка тема предварително се посочва базата или материалите. Работа по казуси. Ролеви игри.

Оценяването на постигнатите резултати е съобразено с изискванията на Наредба № 21 но МОН от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции и семинарни упражнения. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

КООРДИНИРАНЕ НА СЛУЧАЙ

ECTS кредити: 4.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: проф. д-р Васка Станчева–Попкостадинова, д.м.

E-mail: v_stancheva@swu.bg

Анотация:

Този курс има за цел да очертае основните параметри и представи за процеса на „воденето на случаи“ в контекста на психосоциалната рехабилитация.

Очаква се изграждане на разбиране у студентите за необходимостта от цялостен подход при планиране и предлагане на услуги, в съответствие с потребностите и силните страни на потребителите на психично-здравни услуги. Воденето на случай на психично болни хора налага посредничество с институции и специалисти, които да партнират и сътрудничат в удовлетворяването на потребностите на психично болните хора. Акцентира се на обединяване усилията на специалисти от помагащите професии и координиране на необходимите услуги чрез предлагане на индивидуална програма от грижи за всеки пациент. Застьпват се темите за критериите и процедурата по включване в програма от грижи, мониторирането на тяхното изпълнение и изписването от програмата. Специален фокус се поставя върху планиране на грижите за пациентите с предизвикателно поведение, управлението на риска и работата с други професионалисти в контекста на общността.

Съдържание на учебната дисциплина:

Концептуален преглед на „координиране на случай”; модели, подходи и етапи; индикации за прием в програма за координиране на случай; оценка, разработване на индивидуален терапевтичен план, интервенции с индивидуален клиент; семейни интервенции; системни интервенции в общността, работа в мултидисциплинарен екип.

Технология на обучението и оценяване:

Структурирането на хорариума предпоставя различни форми за обучение: **лекционна**, когато обзорно ще бъде представян теоретичния материал, и **семинарни занятия**, по време на които студентите ще овладяват необходимите практически умения. В процеса на обучение се използват интерактивни методи на преподаване, включващи аудиовизуални средства, работа по случай, групови дискусии, симулации. Освен аудиторна, предвидена е и извънаудиторна заетост (демонстрации, работа по казуси), която ще предостави на студентите различни форми на самостоятелна работа в обучителния процес.

Изпитът е писмен, под формата на тест и обхваща материала от лекции и семинарните упражнения. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест, която е предварително посочена.

ПСИХИЧНО-ЗДРАВНА ПОЛИТИКА

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: проф. д-р Васка Станчева-Попкостадинова, д.м.

E-mail: v_stancheva@swu.bg

Анотация:

Този курс има за цел да предложи на студентите необходимите знания относно формирането и разбирането на политиките в областта на психичното здраве, критичния анализ на тези политики и съответното законодателство. Основна задача е опознаване състоянието на психосоциалната реабилитация в България на ниво правене на политики и ниво реализиране на тези политики.

Очаква се придобиване на умение за синхронизиране мисията, визията и управлението на службата и организацията на грижите с глобалните, националните, регионалните и местните приоритети в политиките за психично здраве, изграждане на умение за разпознаване на основните участници в процеса на правене на политики и тяхната роля

за демократизиране процеса на правене на политики в областта на психичното здраве, умения за формулиране на собствената роля в пролагането на основните инструменти на политиката.

Съдържание на учебната дисциплина:

Детерминанти, структура и елементи на психично-здравните политики; роля на СЗО в утвърждаване политики и стратегии за промоции на психично здраве и превенция на психични разстройства; Национална програма за превенция на самоубийствата, интегриран подход към зависимостите - превенция, обучение, лечение и рехабилитация. Психично-здравните политики на България в контекста на здравната политика на Европейския съюз.

Технология на обучението и оценяване:

В процеса на обучение се прилагат интеративни методи на обучение, включващи използване на аудио-визуални записи, работа по случай, групови дискусии. В преподаването се използват примери от практиката на титуляря на дисциплината.

Самостоятелната подготовка предвижда:

- подготовка за упражнения по всяка тема /план-конспекти; методики и др./; разработване и анализ на казуси;

- разработване на теми с теоретична и практическа насоченост /списъците с темите са приложени отделно/.

Изпитът се провежда в писмена форма.

РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВА В ПРАКТИКАТА НА ПСИХИЧНО-ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Виктория Сотирова

E-mail: viktoria_sotirova@swu.bg

Анотация:

Курсът по „Работа със семейства в практиката на психично-здравните грижи“ е необходима част от обучението на студентите, обучавани в магистърска програма по „Психосоциална рехабилитация“. Чрез него се получават знания за семействата с лица с психично здравни проблеми и специализираната грижа, в това число и домашна грижа, предоставяна им от специалисти, работещи в сферата на психосоциалната рехабилитация. Разглеждат се базови понятия, подходи и методи на психосоциална работа с лица и семейства с тежко психично разстройство, закрила и подкрепа на хора с увреждания и техните семейства в практиката на психично-здравните грижи.

Съдържание на учебната дисциплина:

Целта на обучението е да запознае студентите с основните принципи и подходи в работата със семейства, които намират приложение у нас и в чужбина. Запознаването ще засяга не само общи въпроси на съществуващите модели, но и практиката на прилагането им у нас, както съществуващите трудности в това отношение. Специално внимание ще бъде отделено на непосредствената социална подкрепа (методи и методология), социална закрила (превантивна, чрез контрол и непосредствена) и социално подпомагане (помощи и услуги), предоставяни на семейства с лица с тежко

психично разстройство в практиката на психично-здравните грижи. Със семинарните упражнения се цели студентите активно да се запознаят с общите и частни характеристики на социалната работа и в частност – на социалната закрила и подкрепа на семейства с лица с тежко психично разстройство. Ще се обсъдят методите, средствата и начините за социална подкрепа в практиката на психично-здравните грижи.

Технология на обучението и оценяване:

В лекциите и семинарните упражнения ще се използва комплексен, общосистемен подход, с анализиране на общото и частното в социалната работа и подкрепа на семейства с лица с тежка психична болест, на нейните позитивни и негативни характеристики. У студентите ще се изгражда критично отношение към разработването и реализирането на социалната работа и социалната подкрепа при работа със семейства на лица с тежка психична болест. Лекционният курс се провежда, съчетавайки традиционно утвърденния класически начин на преподаване с използване на аналитичния метод и метода на наблюдение, беседа и интерактивни методи на работа (индивидуална и групова работа, контент анализ, каросел, изработка на постери, колажи и др.).

В процеса на обучение студентите получават текуща оценка от представени теоретични разработки. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции и семинарни упражнения. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест. Критериите, съобразно които се оценяват зададените въпроси са: точност, яснота и прецизност при представяне на научната информация.

ЛИДЕРСТВО В ПСИХИЧНО-ЗДРАВНИТЕ СЛУЖБИ В ОБЩНОСТТА

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Логопедия“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Екатерина Митова, д.м.

E-mail: ekaterina@swu.bg

Анотация:

Курсът по „Лидерство в психично-здравните служби в общността“ е както общеобразователен, така и основен за обучението на студентите от магистърската програма по „Психосоциална рехабилитация“.

Учебната дисциплина по Лидерство в психично-здравните служби в общността е необходима част от подготовката на студентите от тази магистърска програма, защото чрез нея се получават знания за същността на етиката на професионалното поведение и в крайна сметка на терапевтичната рамка при работата с всеки индивидуален клиент, в една нова за страната ни социална услуга в общността, каквато е психосоциалната рехабилитация.

Съдържание на учебната дисциплина:

Теории за лидерството. Лидерството като предмет на изучаване. Идентификация, символизация и лидерство. Лидерство, следовничество и първична задача. Необходимостта от изучаване на лидерството. Лидерство в контекста на човешките организации. Лидерство и организационна култура. Трансформационно лидерство. Обучаващата се организация. Лидерство в екип

Внедряване на лидерство в организационните роли. Технология на лидерството. Изграждане на коалиции и водене на преговори. Дисфункционално лидерство и организационен контекст. Злоупотреба и неправилна употреба на лидерството и нарцистично лидерство. Дисквалификация на лидерството.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите се провеждат по класическия начин като студентите се запознават последователно с предвидения материал. Предвижда се прилагането на интерактивни методи на обучение, като се застъпват предимно **дискусионните методи** – беседа, **дискусия, обсъждане и ситуацияните методи** – метод на **конкретните ситуации**, решаване на **казуси, симулация** на реални проблеми и вземане на конкретни решения. Лекциите са богато илюстрирани с графичен материал, който се представя с видео проектор. Онагледяването на излагания материал, дава възможност студентите да получават визуална и тактилна информация за методите и средствата за анализ и контрол на замърсяването на работната среда.

Оценяването на постигнатите резултати е съобразено с изискванията на Наредба № 21 но МОН от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

ДОМАШНА ГРИЖА В ПСИХИАТРИЯТА

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Виктория Сотирова

E-mail: viktoria_sotirova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Домашни грижи в психиатрията” е основна за обучението на магистрите по проблемите, касаещи психосоциалната рехабилитация. Знанията, получени по учебната дисциплина ще спомогнат да се формират в бъдещите специалисти както теоретични знания за различните аспекти и особености на домашната грижа, така и да овладеят основни практически подходи при работа с конкретни случаи и умения да разработват „стратегии за домашна грижа в общността“.

Съдържание на учебната дисциплина:

Лекционният курс по “Домашни грижи в психиатрията” цели студентите да получат задълбочена информация за домашна грижа; възстановяване; умения в ежедневието и бита; умения на близките и роднините за живееене с болестта и увреждането; формиране на умения за социално поведение, изпълнението на трудова роля и интегрирана заетост. Съдържанието на лекционния курс, неговата структура, различните актуални проблеми, формулираните проблемни задачи, целят създаване на максимални възможности за активизиране на самостоятелната и изследователската работа на студентите.

Технология на обучението и оценяване:

В лекциите ще се използва диалектически и общосистемен подход, с анализиране на общото и частното в домашната грижа в психиатрията, нейните компоненти, обекти, подходи, принципи, методи, средства, цели, функции и задачи. У студентите ще се

изгражда методологично и технологично отношение към същността и съдържанието на домашната грижа. Лекционният курс се провежда, съчетавайки традиционно утвърдения класически начин на преподаване с използване на аналитичния метод и метода на наблюдение, беседа и интерактивни методи на работа (индивидуална и групова работа, контент анализ, каросел, изработване на постери и колажи и др.). В процеса на обучение студентите получават текуща оценка от представени теоретични разработки. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест. Критериите, съобразно които се оценяват зададените въпроси са: точност, яснота и прецизност при представяне на научната информация.

УПРАВЛЕНИЕ НА ПСИХИЧНО-ЗДРАВНИТЕ СЛУЖБИ В ОБЩНОСТТА

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+8су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Екатерина Митова, д.м.

E-mail: ekaterina@swu.bg

Анотация:

Задачата на обучението по „Управление на психично-здравните служби в общността“ е да бъдат представени и усвоени от студентите базисни познания в тази област.

Познанията в областта на “Управление на психично-здравните служби” са необходими за студентите поради съществените особености на бъдещата им работа с пациенти/клиенти предвид интердисциплинарния характер на дисциплината.

Съдържание на учебната дисциплина:

Въведение в дисциплината; Организация и управление на психично-здравната система (ПЗС); Планиране, регулиране и управление на ПЗС; Мениджмънт, модели и подходи на ПЗС; Управление на ПЗС.

Технология на обучението и оценяване:

В лекциите и семинарните упражнения ще се използва комплексен, общосистемен подход, с анализиране на общото и частното в управлението на психично-здравните услуги в общността. У студентите ще се изгражда критично отношение към разработването и реализирането на анализи и прогнози.

Самостоятелната подготовка предвижда:

- подготовка за упражнения по всяка тема /план-конспекти; методики и др./; разработване и анализ на казуси;
- разработване на теми с теоретична и практическа насоченост /списъците с темите са приложени отделно/.

Изпитът е писмен с отчитане на текущите оценки през семестъра. Текущия контрол се осъществява чрез оценяване на разработени самостоятелно теоретични теми, разработване на самостоятелни казуси, участие в ролеви игри.

МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ЕКИПИ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: проф. д-р Васка Станчева-Попкостадинова, д.м.

E-mail: v_stancheva@swu.bg

Анотация:

Тъй като тежката психична болест уврежда способностите на човека да удовлетворява широк кръг от психосоциални и биологични потребности, осигуряването на оптимално функциониране в общността изисква усилията на различни професионалисти, които да бъдат координирани и адекватни на потребностите, ресурсите и житейския проект на болния. Координаторът на случая извършва тази функция, като мултидисциплинарната екипна работа е адекватен начин за поддържане на организационна култура, в която партicipативно управление на взаимодействията между различните професионалисти. Курсът има за цел да въведе основни понятия и да сенсибилизира студентите за груповите процеси, които възникват по време на екипните съвещания. Тези процеси допринасят или пречат за изпълнението на работните задачи. Разбирането им предполага възможност те да бъдат преживени и пространство за осмислянето им през теорията за групите и груповите процеси. За това курсът ще бъде построен върху създаването на групови ситуации и тяхното обсъждане.

Съдържание на учебната дисциплина:

Екип – дефинции, основни функции и роли. Формиране и развитие на екипа. Характеристика на отделните етапи. Модели. Екипни заседания- основни правила и процедури. Ефективност на работата в екип. Бариери за ефективна работа в екип. Режими на работата в екипа – по работната задача и по вътрешни проблеми. Роля на водещия екипното съвещание за управление на режимите. Състояние на базово допускане – зависимост. Състояние на базово допускане – борба – бягство. Използването на екипа като социална защита срещу тревожността (колузивни отношения, ригидни правила и граници, виктимизация на клиента или семейството и др.). Вземане на решения, отговорност и отчетност при мултидисциплинарната екипна работа. Учене в мултидисциплинарен екип.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин с използването на аудиовизуална техника, както и интерактивни методи, представяне и обсъждане на казуси, видеоанализ на случаи.

Самостоятелната подготовка предвижда: проучване и анализ на литературни източници, изготвяне на анотирана библиография, подготовка на инструментариум и провеждане на проучване на проблеми и добри практики на работа в екип в областта на психичното здраве; разработване на курсова работа.

Текущият контрол се осъществява чрез оценяване на разработени самостоятелно теоретични теми по предварително зададени теми от лекционния курс. Изпитът е писмен (тест с въпроси с множествен избор) с отчитане на текущите оценки през семестъра.

Критерии за оценка на писмените работи: точност на терминологията, пълнота и логично изложение на тематичния материал, коректност при цитиране на литературните източници.

II. ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ

КОМУНИКАЦИЯ И КОМУНИКАТИВЕН ТРЕНИНГ

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Логопедия“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Елка Горanova

E-mail: elkalogo@swu.bg

Анотация:

Точното определяне на понятието комуникация е **целта** на целия курс и дава границите и предмета му. Разглеждат се предпоставките, които характеризират комуникацията като социално поведение на човека.

С настоящата учебна програма се **цели** студентите да придобият знания и умения за човешката комуникация (вербална и невербална) и да усвоят основни комуникативни умения, свързани с бъдещата им професия на социални работници. Обучението се основава на характеристиките на социалната интеракция и поведение. Обучението по дисциплината си поставя за **задача**, студентите да усвоят процесите, чрез които участниците в комуникацията се приспособяват и решават проблемите, възникващи при социалната интеракция, или определянето на ролите, отговорностите и нормите, както и разрешаване на несъгласията и конфликтите.

От студентите се **очаква** да усвоят и прилагат набор от комуникативни умения, необходими в непосредствената им социална работа като **краен резултат** от обучението.

Съдържание на учебната дисциплина:

Професията на социалния работник и човешката комуникация; Развитие на комуникацията, езика и речта; Социална комуникация; Основни комуникативни умения (ОКУ) – ефективно слушане и изпращане на съобщения, задаване на въпроси, отразяване, себеразкриване, създаване и поддържане на доверие, управление на гнева, разрешаване на конфликти, преговаряне, власт и оказване на влияние.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението на студентите включва лекции, които са задължителни с оглед овладяване минимума от знания чрез прилагане на съвременни интерактивни методи на преподаване и учене. В процеса на обучение при някои от занятията, студентите се разделят на малки групи и разиграват ситуации, в които демонстрират основни типове комуникативни умения. Основната форма за оценка на знанията на студентите е писменият изпит. Прилага се тест с отворени и затворени въпроси и отчитане на текущия контрол.

ПОСРЕДНИЧЕСТВО В РЕШАВАНЕТО НА КОНФЛИКТИ

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: текуща оценка и писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0лу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Психология“

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Наташа Ангелова

E-mail: natasha_v@swu.bg

Анотация:

Курсът по “Посредничество при решаването на конфликти” е предназначен за студенти, обучаващи се за работа в динамична среда на междуличностно общуване, каквато е тази на социалния работник.

Целта на учебната дисциплина е да запознае студентите с основните характеристики и психологични аспекти на междуличностните конфликти и възможността за оказване на пряка намеса чрез посредничество при тяхното разрешаване.

Лекционният курс е насочен към усъвършенстване на знанията и професионалните компетенции на студентите за работа с хора в преки контакти и възникнали конфликтни ситуации.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дефиниция на конфликт. Елементи на конфликта. Видове конфликти. Динамика на конфликта. Видове решения на конфликта. Стъпки при конструктивното решаване на конфликта. Посредничество в преодоляването на конфликти в семейството. Посредничество в преодоляването на етно-социални конфликти. Посредничество в решаването на трудови конфликти. Компетентност на социалния работник в медиацията при решаване на конфликти .

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда чрез използването на традиционни и съвременни интерактивни методи за преподаване и учене, като: лекция, мултимедийни презентации, дискусия, учене чрез правене и пр. Използват се резултати от собствени изследвания и практически опит на преподавателя.

Изпитът е писмен с отчитане на текущата оценка през семестъра.

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Връзки с обществеността“

Правно-исторически факултет

Лектор: доц. д-р Димитрина Стефанова

E-mail: dimi@swu.bg

Анотация:

Връзките с обществеността имплицитно подпомагат разбирането и модифицирането на социалната промяна. PR търсят, намират и прилагат нови подходи за комуникиране. PR идентифицират целеви групи, развиват ефективността на общуването с тях, превеждат обществени и институционални цели и идеи на езика на индивидуалното и групово поведение.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност, аспекти и принципи на връзките с обществеността. Дефиниране на PR. Развитие на технологията и съвременни тълкувания на PR. Аспекти на връзките с обществеността. Модели на PR на Груниг и Хънт. Дейности на връзките с

обществеността в организацията. Съвременни изисквания към PR-специалиста. Функции и видове връзки с обществеността. Техники за връзките с обществеността. Прессъобщението – същност, правила, подготовка и написване. Новината - същност и специфика. Темите, които по-лесно стават новини. Изготвяне на комплект материали за медиите (медиа папка). Основни правила за медиен успех. Взаимоотношения с журналистите.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда с използване на интерактивни методи. Лекциите се представят на презентации, преподавания материал е онагледен с множество примери. Текущият контрол се осъществява чрез оценяване на курсови задачи по съответната точкова система. Обучението по дисциплината завършва с писмен изпит.

РЕПРОДУКТИВНО ПОВЕДЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКА ПОЛИТИКА

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Здравни грижи“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: доц. д-р Петя Андреева

E-mail: andreivp3@gmail.com

Анотация:

Курсът по „Репродуктивно поведение и демографска политика“ е както общеобразователен, така и основен за обучението на студентите от магистърската програма по „Психосоциална рехабилитация“. Учебната дисциплина „Репродуктивно поведение и демографска политика“ е необходима част от подготовката на студентите от тази специалност, защото чрез нея се получават знания за същността на демографските процеси, факторите, които ги определят и тенденциите в демографското развитие на България.

Съдържание на учебната дисциплина:

Целта на обучението в раздела по репродуктивно поведение е да запознае студентите с проблемите на сексуалното и репродуктивното здраве в различните възрастови групи, както и при лица с увреждания. В сектора по демографска политика - да запознае студентите с основните демографски показатели използвани при анализа на демографските процеси; с причините и проявите на демографския срив в страната, социално-икономическите и други фактори, влияещи върху демографските показатели; да провокира търсене и прилагане на стратегии и модели за справяне с демографския срив в страната.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда като се съчетават традиционно утвърдените средства (с използването на различни аудио-визуални средства) и интерактивни методи, включващи използване на схеми, видеоматериали, дискусии, обсъждане на казуси, работа по случаи, проучване на литература по предварително зададена тема.

Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест.

Текущият контрол се осъществява чрез оценяване на разработени самостоятелно теоретични теми, разработване на самостоятелни казуси.

КОМУНИКАТИВНИ НАРУШЕНИЯ

ECTS кредити: 3.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: I

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Логопедия“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектори: доц. д-р Елка Горanova, гл. ас. д-р Анна Андреева

E-mail: elkalogo@swu.bg; anna_andreeva@swu.bg

Анотация:

Избираемата дисциплината „Комуникативни нарушения“ се изучава в рамките на един семестър и е предназначен за студенти от магистърска програма по „Психосоциална рехабилитация“.

Целта на дисциплината е студентите да придобият знания за езиково-говорната патология и възможностите за предоставяне на социални услуги, които да доведат до подобряване на качеството на животи социална интеграция на лицата с комуникативни нарушения.

По време на курса на обучение студентите се запознават с процеса на комуникация и нейните нарушения. Бъдещите специалисти разглеждат класификацията на езиково-говорната патология, въз основа на спецификите в етиологията и симптоматиката. Разглеждат се различни видове асистиращи технологии, които помагат на хората с езикови и говорни нарушения да общуват свободно, да изразяват себе си. Студентите се учат да разпознават комуникативните нарушения и отражението им върху качеството на живот на засегнатите лица и техните семейства. Дискутира се ролята на социалния работник в екипната работа с лица с езиково-говорна патология.

В края на лекционния курс от студентите се очаква: да умелят да разпознават наличието на комуникативно нарушение; да могат да насочат лицата с езиково-говорна патология към съответните специалисти за провеждане на консултации, превенция, диагностика, терапия; да прилагат получените знания и умения за работа в екип от специалисти в различни области, които предлагат услуги за подобряване здравословното състояние и качество на живот на лицата с комуникативни нарушения; да знаят основни методи и системи за допълваща и алтернативна комуникация и асистиращи технологии, подкрепящи комуникацията.

Съдържание:

Комуникация и езиково-говорна патология. Класификация на комуникативните нарушения. Артикулационни и орофациални нарушения. Гласови нарушения – работа с ларингектомирани и трахеостомирани лица. Нарушения на плавността на речта. Езикови нарушения при деца и възрастни. Неврологично базирани комуникативни нарушения – дизартрия, апраксия, афазия. Нарушения на писмената комуникация. Комуникативни нарушения следствие на сензорни увреждания – слухови и зрителни. Комуникативни нарушения при емоционално-поведенчески нарушения – разстройства от аутистичния спектър, дефицит на вниманието/синдром на хиперактивност. Работа в екип при лица с деменция. Нарушения на дъвкането и гълтането. Промяна на гласа и комуникацията при транссексуални лица. Приложение на допълваща и алтернативна комуникация и асистиращи технологии, подкрепящи комуникацията.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението на студентите включва лекции, които са задължителни с оглед овладяване минимума от знания чрез прилагане на съвременни интерактивни методи на преподаване и учене. В процеса на обучение при някои от занятията, студентите се

разделят на малки групи и разиграват ситуации, в които демонстрират основни типове комуникативни умения. Основната форма за оценка на знанията на студентите е писменият изпит. Прилага се тест с отворени и затворени въпроси и отчитане на текущия контрол.

ИНФОРМАЦИОННИ АСПЕКТИ НА СОЦИАЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: гл. ас. д-р Йоанна Цветанова

E-mail: ytzvetanova@swu.bg

Анотация:

Информационните и комуникационните технологии са неделима част от функционалната грамотност на съвременните социални работници. Акцентът в обучението по дисциплината е поставен върху придобиване на знания, свързани със съвременните методически решения и практики в социална работа, при които формите и методите за помагане са базирани на съвременните информационни и комуникационни технологии. Това ще допринесе за изграждане у студентите на самочувствие за познаване приложимостта на технологите в полето на социалната работа.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина обхваща постижения в областта на информационните технологии и тяхното приложение в социалната работа, които са многообразни и с претенция за нов концептуален подход към проблематиката. Пример за това са: електронна терапия, предоставяне на услуги на отделни клиенти чрез използване на онлайн консултиране, видеоконферентна връзка, самоуправляеми уеб-базирани интервенции, електронни социални мрежи, мобилни приложения, изкуствен интелект и др. и как тези инструменти могат да се използват *ефективно* и *етично*, тъй като използването на ИКТ в социалната работа е свързано с безprecedентни етични дилеми.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда, съчетавайки традиционно утвърдения класически начин на преподаване с използване на аналитичния метод и метода на наблюдение, беседа и интерактивни методи на работа (индивидуална и групова работа, изработване на постери и колажи, изготвяне на проекти и др.).

Учебното съдържание предполага провеждане на методи ориентирани към действие като – интерактивни методи, симулации, работа в екип и др.

Установяването на предварителните знания и умения на студентите по учебната дисциплина, техния стил на учене, мотиви и интереси към учебната дисциплина се явява важен фактор за постигане на целите и задачите. За изясняване на тези особености се предвиждат различни подходи за установяване на входното равнище на студентите като: провеждане на устни беседи, тест-анкети или доклади от студентите. В зависимост от показаното равнище на предварителната подготовка се предвижда актуализация на съдържанието, обема и дълбината на разглежданите теми, както и методите на преподаване. През семестъра се провеждат контролни работи, разработват се реферати и проекти. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции и семинарни упражнения. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна

тежест. Окончателната оценка е на основата на текущия контрол и изпитната оценка в съотношение 6:4.

ПСИХОЛОГИЧНИ ЗАЩИТИ И НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЯ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: проф. д-р Васка Станчева–Попкостадинова, д.м.

E-mail: v_stancheva@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина има за свой предмет различните типове психологични защити и невербалната комуникация в контекста на социалната работа. Учебното съдържание е разпределено в две относително обособени части: психологични защити и невербална комуникация. Основната цел на дисциплината е да се изгради разбиране за: защитните механизми; процесът на комуникация и бариерите за нейната ефективност на вербално и невербално ниво. Тематичният материал е пряко свързан с практическата социална работа, в съответствие с нейната специфика и граници.

Съдържание на учебната дисциплина:

Зашитни механизми. Пренос и контрапренос. Класификация на защитните механизми. Тревожност и протективна функция на защитите-роля за социалната практика. Теория за комуникацията. Видове комуникация. Елементи на невербалната комуникация. Аксиоми на комуникацията. Бариери за ефективна невербална комуникация. Подходи за оценка.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения формат и чрез използването на интерактивни методи, аудио-визуални средства, видеоматериали. В преподаването се използват примери от практиката на титуляря на дисциплината.

Текущият контрол се осъществява чрез оценяване на разработени самостоятелно теоретични теми по предварително зададени теми от лекционния курс. Изпитът е писмен с отчитане на текущите оценки през семестъра.

ТРУДОВА И СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки“

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

Лектор: гл. ас. д-р Мария Стойкова

E-mail: m_stoikova@swu.bg

Анотация:

Познанията в областта на „Трудова и социална реабилитация“ са необходими за

студентите поради съществените особености на бъдещата им работа с пациенти/клиенти/, възрастни хора със социални проблеми, с нарушен анатомични и физиологични функции, както и с придружаващи други соматични нарушения. Учебната дисциплина има за цел да осигури фундаментална подготовка в една основна насока – трудовата и социална рехабилитация. Съдържанието на лекционния курс, неговата структура, различните актуални проблеми, формулираните проблемни задачи целят създаване на максимални възможности за активизиране на самостоятелната работа на студентите.

Съдържание на учебната дисциплина:

Въведение в дисциплината „Трудова и социална рехабилитация”. Определение на трудова и социална рехабилитация. Същност и дефинции за трудова и социална рехабилитация. Изследвания на увреждането като обект на рехабилитацията. Основни насоки на изследванията. Системи за оценка на загубената трудоспособност. Рехабилитация и трудоустрояване. Заболявания и увреждане. Термини и понятия в областта на трудовата и социалната рехабилитация. Международни организации и тяхната роля за развитието на трудовата и социалната рехабилитация. Органи и организации в България, провеждащи рехабилитацията.

Трудово и социално законодателство, уреждащо въпросите на рехабилитацията. Професионална квалификация и преквалификация на лицата с увреждане. Оценка на ефективността на рехабилитационните мероприятия.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда по начин, съчетаващ традиционните и съвременните иновативни интерактивни подходи и методи, като се базира върху теоретичната парадигма за общовалидното значение на профилактично-оздравителната рехабилитация за подобряване качеството на живот на социалните обекти и на лица с увреждания.

Стратегията на преподаването е изградена върху класическите преподавателски традиции с използването на иновативни подходи за стимулиране активността и творчеството на студентите. Изпитът е под формата на тест и обхваща материала от лекции. Съдържа отворени и затворени въпроси, които имат различна тежест. Окончателната оценка отчита резултатите от текущия контрол и оценката от изпита в съотношение 6:4.

СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ В ЕКСТРЕМАЛНИ УСЛОВИЯ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Медико-социални науки”

Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт”

Лектор: доц. д-р Росен Калпачки, дм

E-mail: rosen_kalpachki@swu.bg

Анотация:

Стихийните бедствия като земетресения, пожари, наводнения и други са изключително опасни за хората, тъй като възникват внезапно, развиват се с бърза скорост и поразяват обширни пространства и обикновено засягат много хора. При възникване на стихийни бедствия рязко се нарушава нормалния начин на живот, разрушават се сгради и съоръжения и се причиняват травми и дори жертви сред населението. Освен тези природни катастрофални явления могат да възникнат тежки аварии в енергетични или

други производствени предприятия, при които може да се стигне до подобни последици. Когато аварията е в ядрен реактор резултатът е заразяване на околната среда с радиоактивни вещества и хората могат да получат дози на радиоактивни облъчвания няколко пъти по-високи от пределно допустимите стойности. Тъй като радиацията е най-мощният мутагенен и канцерогенен фактор за човека при тежки аварии в атомни реактори, последиците за хората и околната среда са непредсказуеми. Живеем в бързо променящ се свят, в който несигурността и опасността от конфликти между отделни човешки популации и терористични атаки нараства ежедневно. Изявите на тероризъм в САЩ, Испания, Русия, Англия, Франция, Германия, Турция и дори в нашата страна доказваха, че всяка страна в света може да се окаже обект на това бедствие. В тези случаи особено голяма опасност за живота на хората възниква в обекти, където са съсредоточени много хора. Всичко това прави изучаването на екстремалните условия, включително в аспекта на социалните дейности изключително актуален и необходим.

Целите и задачите на курса са студентите да придобият знания за това как екстремалните условия повлияват на хората в битов и психологически план, какви са реакциите на личността и обществото в подобни ситуации, проявите на посттравматичния стрес и ролята на специалиста по социални дейности в преодоляването му. Освен това те се запознават и с основните характеристики и принципи за правилни действия при земетресения, пожари, наводнения, урагани и др; основните начини и средства за организиране и провеждане на спасителни работи в районите на разрушения; методите и средствата за оказване на първа помощ на пострадалите хора.

Съдържание на учебната дисциплина:

Основни видове и характеристика на стихийните бедствия. Екстремални ситуации и влиянието им върху поведението на хората. Личността в екстремални условия. Роля на социалния консултант. Стрес и екстремална ситуация. Посттравматични стресови разстройства. Страхът и паниката като спътници на екстремалните условия. Начини за справяне. Социално-психологически аспекти на тероризма. Психология на терориста. Основни принципи за правилни действия на хората при състояние на терористични нападения. Земетресения. Основни принципи за правилни действия на хората при възникване на земетресения. Основни методи и средства за разкриване на хората от полуразрушени и разрушени сгради при земетресения. Видове животоспасяващи действия, които се провеждат на пострадали хора при земетресения. Наводнения. Причини за възникване. Начини и средства за защита на хората при възникване на наводнения от поройни дъждове и приливни вълни. Методи и средства за оказване на първа помощ на пострадали хора при наводнения. Урагани. Причини за възникване. Космически базирана система за ранно предупреждение. Основни методи и средства за защита на хората в районите на възникване на урагани. Снежни лавини и виелици. Причини за възникване. Основни принципи за правилни действия на хората. Специфични особености на спасителните дейности на хората в зимни условия. Пожари. Основни принципи за правилни действия на хората при възникване на пожари в жилищни и обществени сгради. Начини и средства за оказване на първа помощ на пострадали хора от изгаряния при пожари. Защита на хората при възникване на крупни промишлени аварии и заразяване с токсични вещества. Специфика на първата помощ на пострадали хора при отравяния със силно действащи токсични вещества. Физически и медицински методи и средства за защита на хората при възникване на аварии в атомни електрически централи. Начини и средства за обеззаразяване на кожата, очите, устната кухина, гърлото и stomашно-чревния тракт при заразяване с радиоактивни вещества. Методи и средства за защита и обеззаразяване на хранителните продукти и водата при радиоактивни заразявания на околната среда.

Технология на обучението и оценяване:

Основните методи на преподаване, които се използват в курса са лекциите и дискусионните упражнения. При провеждането им учебното съдържание се онагледява

чрез компютърна конфигурация със съвременно подбрани онагледяващи средства. Освен това се провеждат практически демонстрации с технически средства за оказване на първа помощ, начините за спасяване на хората от разрушени и горящи сгради, начините и средствата за гасене на пожари.

В центъра на преподаването е участиято на специалиста по социални дейности в един мултидисциплинарен екип в предполагаема спасителна операция или ситуация.

Лекции - Посочените теми се преподават в зависимост от специфичният им характер като при всички се използва мултимедия и компютърна конфигурация.

Основна форма за проверка и оценка на знанията на студентите е писменият изпит/тест. Знанията и уменията на студентите се оценяват по шестобалната система.

Оценъчните процедури са: текущ контрол - той се осъществява по време на присъствието на лекциите; изпит - обучението завършва с писмен изпит, в който могат да се включват тест, теоретични въпроси, практически задачи.

ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯ И СЕКТИ

ECTS кредити: 2.0

Форма на оценяване: писмен изпит

Семестър: II

Общ хорариум: 15л+0су+0пу

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра „Философски и политически науки“

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Антоанета Николова

E-mail: anikolova@swu.bg

Анотация:

Курсът „Вероизповедание и секти“ има за основна цел да изгради в мисленето на студентите цялостна представа за произхода и същността на религията, митологията и различните вярвания, както и за религиозните учения на отделните народи от най-дълбока древност до наши дни.

Целта е да се придобият познания, които ще дадат възможност на студентите да тълкуват фактите от съвременния живот от гледна точка на разбиране за рационалните, историческите, догматическите и нравствени измерения на религията.

Изграждането на съответните знания трябва да доведе до формиране на уравновесена личност с национално достойнство и съзнание за европейските и общечовешки ценности и предизвикателства.

Съдържание на учебната дисциплина:

Произход на религията. Същност на религията. Същност на метологията. Религиозни учения в България. Религиозни учения в други държави.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин с използването на дигитални системи за обучение. Прилагат се интерактивни методи на преподаване, стимулиращ активността на студентите. Застъпени са дискусиите и анализите, както и работата по конкретен случай. Обучението по дисциплината завършва с писмен изпит върху учебния материал, съгласно приложен конспект.